

SİYASET, EKONOMİ ve YÖNETİM ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

RESEARCH JOURNAL OF POLITICS, ECONOMICS AND MANAGEMENT

October 2017, Vol:5, Issue:4

Ekim 2017, Cilt:5, Sayı:4

P-ISSN: 2147-6071

E-ISSN: 2147-7035

Journal homepage: www.siyasetekonomiyonetim.org

Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin İşsizlik Kaygılarını ve Yaşam Doyumlarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi

Determination the Factors Affecting Unemployment Worries and Life Satisfaction of Health Management Students

İlkay Sevinç TURAÇ

Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, ilkaysevinc.turac@hacettepe.edu.tr

Gamze BAYIN DONAR

Hacettepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, gamzebayin@hacettepe.edu.tr

DOI: <https://doi.org/10.25272/j.2147-7035.2017.5.4.08>

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Geliş 30 Haziran 2017
Düzeltilme Geliş 10 Ekim 2017
Kabul 11 Ekim 2017

Anahtar Kelimeler:

İşsizlik Kaygısı, Üniversite Öğrencileri,
Yaşam Doyumu

© 2017 PESA Tüm hakları saklıdır

ÖZET

Bu çalışma, sağlık yönetimi öğrencilerinin işsizlik konusunda endişeli olup olmadıklarını ve yaşam doyumu ile işsizlik kaygı düzeylerini etkileyen değişkenleri belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Çalışmanın evrenini, Ankara'da bir devlet üniversitesinde eğitim alan 3. ve 4. sınıf sağlık yönetimi öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmada tüm öğrencilere ulaşmak amaçlanmıştır; ancak 136 öğrenciye ulaşılmıştır (%74,5). Öğrencilerin işsizlik kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla Ersoy-Kart ve Erdost (2008) tarafından geliştirilen "İşsizlik Kaygısı Ölçeği" kullanılmıştır. Diener (1985) tarafından geliştirilen "Yaşam Doyum Ölçeği" ise öğrencilerin yaşam doyum düzeylerini ölçmek amacıyla kullanılmıştır. Öğrencilerin işsizlik kaygısı genel puan ortalaması 2,65±0,601; yaşam doyumu genel puan ortalaması 4,56±1,221 olarak bulunmuştur. Bununla birlikte, bu iki değişken arasında düşük, negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır (r=-0,318). Öğrencilerin yaşam düzeylerini etkileyen en önemli değişken işsizlik kaygısı olarak bulunmuştur. İşsizlik kaygısı, öğrencilerin yaşam düzeyini negatif olarak etkilemektedir. Bulgulardan yola çıkarak, öğrencilerin işsizliğe dayalı kaygı düzeylerini azaltmanın ve yönetmenin yaşam doyumunu artırmada önemli bir etken olduğu söylenebilir.

ARTICLE INFO

Article History:

Received 30 June 2017
Received in revised form 10 October 2017
Accepted 11 October 2017

Keywords:

Unemployment worries, University Students, Life Satisfaction

© 2017 PESA All rights reserved

ABSTRACT

This study was designed to determine whether healthcare students are worried about becoming unemployed and variables that affect life satisfaction and unemployment worries levels. The population of the study is 3rd and 4th grade students in health management department of a state university in Ankara. It has tried to reach to all students; but a total of 136 (74.5%) students were reached. To measure the level of unemployment worries among students, "unemployment worries scale" developed by Ersoy-Kart and Erdost (2008) is used. "Satisfaction with Life Scale" developed by Diener et al. (1985) is used to measure the level of life satisfaction. The total mean score of the students' unemployment worries was found 2.65±0.601; the mean score of the students' life satisfaction was found 4.56±1.221. There is a low, neagative and statistically significant relation between these variables (r=-0,318). The most important variable affecting the life satisfaction level of the students was found as unemployment worries. Unemployment worries negatively affects the life satisfaction of students. It can be said that decreasing the level of worries based on unemployment is an important factor in increasing the life satisfaction of students.

GİRİŞ

İşsizlik, küreselleşmenin de etkisiyle gittikçe büyüyen, hem ekonomiyi hem de sosyal hayatı etkileyen önemli ve toplumsal bir sorundur (ILO, 2006). Türk Dil Kurumu (TDK), işsizliği “işsiz kalma, iş bulamama durumu” ve “bir işyeri için durgunluk dönemi” olarak tanımlamıştır. Kaygı ise TDK’da, “üzüntü, endişe duyulan düşünce, tasa” ve “genellikle kötü bir şey olacaktı düşünceyle ortaya çıkan ve sebebi bilinmeyen gerginlik duygusu” anlamına gelmektedir (<http://www.tdk.gov.tr/>). Bu iki tanımdan yola çıkarak işsizlik kaygısı kavramı, “iş bulamama sonucunda ortaya çıkan üzüntü, endişe ve gerginlik” olarak tanımlanabilir.

Günümüzde birçok ülke için ciddi bir sorun olan işsizlik ekonomik, sosyal ve psikolojik açıdan birçok probleme neden olmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)’in işgücü istatistiklerine göre, 2017 yılı Ocak döneminde Türkiye’de 15 yaş ve üzerindeki işsiz sayısı bir önceki yıla göre, 695 bin kişi artış göstererek 3 milyon 985 bin kişi olmuştur. İşsizlik oranı ise, %1,9’luk artış ile %13 seviyesindedir. Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı 5,3 puanlık artış ile %24,5 olmuştur (TÜİK, 2017).

Tablo 1, eğitim durumuna göre işgücü verisini göstermektedir. Bu çalışma kapsamında, üniversite öğrencileri ele alındığından, yükseköğretim mezunlarına ilişkin veriler, ayrıca önem taşımaktadır.

Tablo 1: Eğitim Durumuna Göre İşgücü Verisi, Ocak 2017

Eğitim Durumu	İşgücüne Katılma Oranı			İstihdam Oranı			İşsizlik Oranı		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Okur-yazar Olmayanlar	14,9	30,7	17,7	14,3	25,8	16,3	4,4	16,0	7,9
Lise Altı Eğitimliler	25,7	68,2	47,3	22,7	59,4	41,4	11,7	12,8	12,5
Lise	34,0	69,9	53,4	25,5	61,9	45,2	24,9	11,4	15,4
Mesleki veya Teknik Lise	43,3	79,4	65,3	33,6	70,0	55,7	22,5	11,9	14,6
Yükseköğretim	71,5	87,2	80,1	58,2	79,0	69,7	18,6	9,4	13,1
Toplam	32,0	87,2	51,5	27,1	63,0	44,8	15,4	11,9	13,0

Kaynak: TÜİK, İşgücü İstatistikleri, Ocak 2017

Ocak 2017 TÜİK verilerine göre, yükseköğretim eğitimi almış kişilerde işgücüne katılma oranı ve istihdam oranı erkeklerde daha fazla iken, işsizlik oranına bakıldığında kadınların erkeklere göre daha fazla işsiz kaldığı belirtilmiştir. Ocak 2017 verilerine göre toplam işsizlik oranı %13 iken, bu oran kadınlarda %15,4 ve erkeklerde ise %11,9 olarak belirtilmiştir (TÜİK, 2017).

Yapılan araştırmalar, işsizliğin refah ve yaşam doyumu üzerinde olumsuz psikolojik sonuçları olduğunu göstermektedir. Kişinin özel hayatı, aile ve arkadaşlarıyla olan ilişkileri, hayattan beklentileri, amaçları gibi birçok farklı alanı içeren yaşam doyumu kavramı, işsizlik kaygısından etkilenen en temel kavramlardan biri olarak görülmektedir (Şahin, 2008; Vara, 1999). Literatür incelendiğinde, umutsuzluk düzeyi, sürekli kaygı düzeyi, yaşam kalitesi ve doyumu, durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri, gelecek kaygısı, üniversite eğitimi alınan bölüm, cinsiyet, ekonomik durum, kontrol odağı inancı gibi kavramların, işsizlik kavramı ile birlikte ele alındığı görülmektedir (Dursun, Aytaç, 2009; Dursun, Aytaç, 2012; Çoban, Karaman, 2013; Üstün vd., 2014; Aydın vd., 2013; Mütevellioğlu vd., 2013; Kıcı, 2010; Tekin, 2015; Tunçsiper vd., 2012). Literatüre bakıldığında, öğrencilerin kaygı düzeyleri ile cinsiyet, başarı durumu, arkadaşlık ilişkileri, yapmayı istediği meslek, barınma durumu, kardeş sayısı, anne-baba tutumu ve ekonomik durumdan nasıl etkilendiği ile ilgili çalışmalar da vardır (Çakmak, Hevedanlı, 2005; Akgün vd., 2007; Tümerdem, 2007).

Türkiye’de genç nüfustaki işsizlik oranı da dikkate alındığında, özellikle üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısının belirlenmesi önem taşımaktadır. Bu çalışma kapsamında sağlık yönetimi öğrencilerinin işsizlik kaygı düzeyleri ve yaşam doyumlarını etkileyen faktörleri belirlemek amaçlanmıştır. Günümüzde gelişen tıp teknolojisi ile sağlık alanında yapılan harcamalardaki artış, sağlık hizmetlerinin küreselleşmesi, kaynak kısıtlamaları, sunulan hizmetin karmaşıklığı gibi kavramlar sağlık yönetiminin önemini ortaya koymaktadır. Sağlık sektöründeki bu değişimler, profesyonel hastane yöneticilerine olan

ihtiyacı giderek artırmaktadır (Akbulut,2012; Çelik, 2012). Buna karşın, doktorların sağlık kurumlarında, uzmanlıkları açısından merkezi güç konumunda görülmeleri ve hasta bakımının yanı sıra, sağlık kurumunun kaynaklarını kontrol edebilme gibi yönetsel gücü de bulundurmaları (Alexander, Morlock, 1997); sağlık yönetimi eğitimi alan öğrencilerin işsiz kalma korkusunu artırmaktadır.

Dünyada ve ülkemizde giderek daha da önemli hale gelen sağlık yönetimi alanında iş bulma, işe girme öğrenciler için rekabet ortamında daha zor olabilmektedir. Bu kapsamda, bu çalışma, sağlık yönetimi öğrencilerinin iş aramaya başladıklarında işsiz kalma kaygısı yaşayıp yaşamayacakları ve bunun yaşam doyumlarını nasıl etkilediğini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

1. Gereç ve Yöntem

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, sağlık yönetimi öğrencilerinin iş aramaya başladıklarında, işsiz olmak konusunda endişeli olup olmadıklarını ve yaşam doyumunu ile işsizlik kaygı düzeylerini etkileyen değişkenleri belirlemek amacıyla tasarlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evreni, Ankara ilindeki bir devlet üniversitesinin sağlık yönetimi bölümünde eğitim alan 3., ve 4. sınıf öğrencileridir. Araştırmada örneklem seçilmemiş, evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Anketi uygulamak için gönüllü olan öğrenci sayısı 136'dır. Araştırma kapsamında, evrenin %74,5'ine ulaşılmıştır. Bu oran kabul edilebilir sınırlar içindedir.

1.3. Veri Toplama Aracı

Araştırma kapsamında, öğrencilerin demografik ve tanımlayıcı özelliklerini belirlemek için "kişisel bilgi formu"; işsizlik kaygısı düzeyini ölçmek amacıyla ise, Ersoy-Kart ve Erdost (2008) tarafından üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısını belirlemek için literatürden yararlanılarak geliştirilen 12 psikometrik soru formu kullanılmıştır. 12 sorunun 5'i ters olarak değerlendirilmekte olup, sorular 5'li Likert tipi ölçek yardımıyla cevaplandırılmıştır (Ersoy-Kart, Erdost, 2008).

Yaşam Doyumu Ölçeği (Saticfaction With Life) Diener ve arkadaşları tarafından (1985) geliştirilmiş ve Köker (1991) tarafından Türkçeye uyarlama çalışması yapılmıştır. Toplam 5 maddeden oluşan ölçek Likert tipindedir ve 1-7 arasında puanlanmaktadır. Ölçekten alınan puanlar yükseldikçe yaşam doyumunun arttığı da belirtilmiştir (Tel, 2011).

1.4. Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerini ve işsizlik kaygısı düzeylerini ortaya koymak için tanımlayıcı istatistiklerden (frekans, standart sapma, ortalama, min. ve max. değerleri) yararlanılmıştır. İşsizlik kaygısı ile yaşam doyumunu ve akademik not ortalaması arasındaki ilişkiyi analiz etmek için Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Ayrıca, sağlık yönetimi öğrencilerinin işsizlik kaygısını belirlemeye yönelik regresyon modelinden de yararlanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir. Verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır.

2. Bulgular

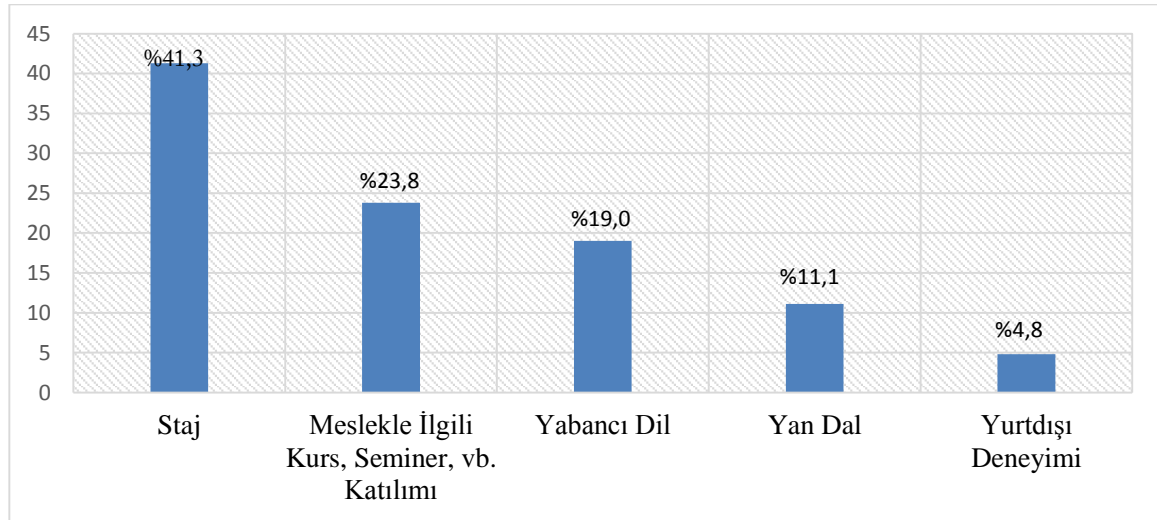
Tablo 2, araştırma kapsamındaki öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri hakkında genel bilgileri içermektedir.

Tablo 2: Araştırma Kapsamındaki Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin Tanımlayıcı Özellikleri

Tanımlayıcı Özellikler		n	%
Cinsiyet	Kadın	76	55,9
	Erkek	60	44,1
Not Ortalaması	1,00-2,50	36	26,5
	2,51-3,00	67	49,3
	3,01-4,00	33	24,3
Yerleşim Yeri	Köy	16	11,8
	Kasaba/İlçe	37	27,2
	İl/Metropol	83	61,0
Yaşadığı Yer	Aile Yanı	29	21,3
	Evde	42	30,9
	Yurt	65	47,8
Bölümü İsteyerek Tercih Etme Durumu	Evet	90	66,2
	Hayır	46	33,8
İş Deneyimi	Evet	81	59,6
	Hayır	55	40,4
Toplam		136	100,0

Araştırma kapsamındaki sağlık yönetimi öğrencilerinin tanımlayıcı özelliklerine bakıldığında; araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlasını kadın öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir (%55,9). Araştırmada öğrencilerin %61,0'nun il/metropolde yaşadığı; %27,2'sinin kasaba/ilçede, %11,8'inin köyde yaşadığı görülmektedir. Öğrencilerin üniversite okurken kaldıkları yerlere bakıldığında ise; %47,8'inin yurttan, %30,9'unun evde ve %21,3'ünün ise ailesinin yanında kaldıkları görülmektedir. Araştırma kapsamındaki öğrencilerin %66,2'sinin bölümü isteyerek tercih ettikleri ve %59,6'sının iş deneyimine sahip oldukları görülmektedir.

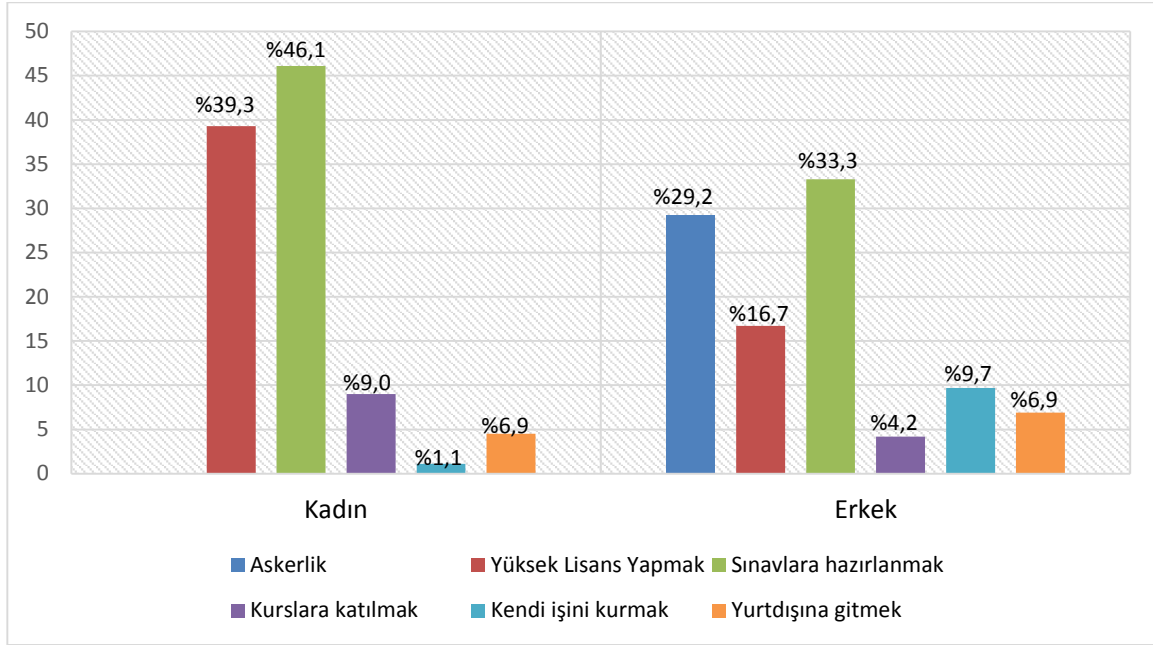
Şekil 1, sağlık yönetimi öğrencilerinin üniversite eğitimi dışında sahip oldukları avantajları göstermektedir.

Şekil 1: Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin Üniversite Eğitimi Dışında Sahip Oldukları Avantajlar

Öğrencilerin üniversite eğitimi dışında sahip oldukları avantajlara bakıldığında, %41,3'ünün staj yaptığı, %23,8'inin meslekle ilgili kurs, seminere katıldığı, %19,0'ının yabancı dil bildiği, %11,1'inin yan dal yaptığı ve %4,8'inin yurtdışı deneyime sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 2, sağlık yönetimi öğrencilerinin iş bulamamaları halinde tercihlerinin ne olacağını göstermektedir.

Şekil 2: Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin İş Bulamamaları Halindeki Tercihleri

Araştırma kapsamındaki erkek öğrencilerin iş bulamama durumunda %33,3'ünün sınavlara hazırlanmayı, %29,2'sinin askere gitmeyi, %16,7'si yüksek lisans yapmayı, %9,7'si kendi işini kurmayı, %6,9'u yurtdışına gitmeyi ve %4,2'si kurslara katılmayı düşünmektedir. Araştırma kapsamındaki kadın öğrencilerin iş bulamama durumunda düşündüğü seçenekler sırasıyla %46,1'i sınavlara hazırlanmak, %39,3'ü yüksek lisans yapmak, %9,0'ı kurslara katılmak, %6,9'u yurtdışına gitmek ve %1,1'i kendi işini kurmaktır.

Tablo 3, araştırma kapsamındaki sağlık yönetimi öğrencilerinin işsizlik kaygısı ve yaşam doyumu değişkenlerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler ve korelasyon sonuçlarını özetlemektedir.

Tablo 3: Araştırma Kapsamındaki Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı ve Yaşam Doyumu Değişkenlerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler ve Korelasyon Sonuçları

Değişkenler	Ort. ± S.S.	Min.	Max.		1	2
1. İşsizlik Kaygısı	2,65 ± 0,601	1,00	4,00	r p n	1	-0,318 0,000 136
2. Yaşam Doyumu	4,56 ± 1,221	1,60	7,00	r p n	-0,318 0,000 136	1

Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin işsizlik kaygısı genel puan ortalaması 2,65±0,601 bulunmuştur. Bu ortalamanın orta düzeyde olduğu söylenebilir. Diğer taraftan, öğrencilerin yaşam doyumu genel puan ortalaması 4,56±1,221 olarak bulunmuştur. Bu düzey ortalamanın üzerindedir. Bununla birlikte, öğrencilerin işsizlik kaygısı ve yaşam doyumları arasında düşük, negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır (r= -0,318).

Sağlık yönetimi öğrencilerinin işsizlik kaygısına ilişkin regresyon analizi sonuçlarına Tablo 4'te yer verilmiştir.

Tablo 4: Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısını Belirlemeye Yönelik Regresyon Modeli

Değişken	Katsayı	S.Hata	BETA	α ve β için %95 Güven Sınırları		t	p
				Alt Sınır	Üst Sınır		
Sabit	2,418	0,355	-	1,715	3,121	6,803	0,000
X ₁ (Yaşam Doyumunu)	-0,189	0,039	-0,383	-0,267	-0,111	-4,786	0,000
X ₂ (Not Ortalaması)	0,354	0,129	0,227	0,099	0,610	2,745	0,007
X ₃ (Cinsiyet)	0,203	0,098	0,169	0,010	0,396	2,084	0,039
r= 0,444 R ² = 0,197 (F= 10,817; p= 0,000)							
$\hat{y} = 2,418 - 0,189x_1 + 0,354x_2 + 0,203x_3$							

Regresyon modeli genel olarak anlamlıdır (F=910,817; p=0,000). Öğrencilerin işsizlik kaygısına en fazla etki eden değişken, yaşam doyumunu değişkenidir (BETA=-0,383). Yaşam doyumunu değişkeni işsizlik kaygısını negatif olarak etkilemektedir. Model denklemi incelendiğinde, öğrencilerin yaşam doyumunu azaldıkça, işsizlik kaygısının artacağını söylenebilmektedir. İşsizlik kaygısına en çok etki eden ikinci değişken olan not ortalaması arttıkça, kaygının da olumlu etkilendiği görülmektedir. Cinsiyet değişkeni incelendiğinde, erkek öğrencilerden kadın öğrencilere geçildiğinde, işsizlik kaygısının 0,203 birim arttığı söylenebilir.

Sağlık yönetimi öğrencilerinin yaşam doyumlarına ilişkin regresyon analizi sonuçları, Tablo 5'te özetlenmiştir.

Tablo 5: Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin Yaşam Doyumlarını Belirlemeye Yönelik Regresyon Modeli

Değişken	Katsayı	S.Hata	BETA	α ve β için %95 Güven Sınırları		t	p
				Alt Sınır	Üst Sınır		
Sabit	3,012	0,864	-	1,304	4,721	3,489	0,001
X ₁ (İşsizlik Kaygısı)	-0,767	0,459	-0,377	-1,082	-0,451	-4,809	0,000
X ₂ (Not Ortalaması)	0,974	0,261	0,308	0,457	1,491	3,725	0,000
X ₃ (Aylık Harcama)	0,175	0,085	0,163	0,006	0,344	2,048	0,043
X ₄ (Bölümü isteyerek tercih etmek)	0,385	0,202	0,150	-0,014	0,784	1,910	0,050
r= 0,483 R ² = 0,233 (F= 9,950; p= 0,000)							
$\hat{y} = 3,012 - 0,767x_1 + 0,974x_2 + 0,175x_3 + 0,385x_4$							

Oluşturulan regresyon modeli genel olarak anlamlıdır (F= 9,950; p= 0,000). Bağımsız değişkenler, bağımlı değişkenin yaklaşık %23'ünü açıklamaktadır (R²= 0,233). Öğrencilerin yaşam doyumlarına en fazla etki eden değişkenler sırasıyla, işsizlik kaygısı (-0,377), not ortalaması (0,308), aylık harcama tutarı (0,163) ve bölümü isteyerek tercih etme durumudur (0,150). İşsizlik kaygı düzeyi, öğrencilerin yaşam doyumlarını negatif yönde etkilemektedir. Not ortalamasının ve aylık harcama tutarının artması ve bölümü isteyerek tercih etme durumu ise, yaşam doyumuna pozitif yönde etki etmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Sağlık yönetimi öğrencilerinin işsizlik kaygılarını ve yaşam doyumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmada 136 öğrenciye ulaşılmıştır (%74,5). Öğrencilerin işsizlik kaygısı genel puan ortalaması 2,65±0,601 bulunmuştur. Bu ortalamanın orta düzeyde olduğu söylenebilir. Ayrıca, öğrencilerin yaşam doyumunu genel puan ortalaması 4,56±1,221 olarak bulunmuştur.

Çalışmada yaşam doyumunu değişkeninin işsizlik kaygısını negatif olarak etkilediği bulunmuştur. Öğrencilerin yaşam doyumunu azaldıkça, işsizlik kaygısının artacağını söylenebilir. İşsizlik kaygısına en

çok etki eden ikinci değişken olan not ortalaması arttıkça, öğrencilerin kaygı düzeylerinin arttığı görülmektedir. Bu durum, başarılı olan öğrencilerin daha fazla sorumluluk bilinci taşıyarak daha fazla işsizlik kaygısı taşımaları ile açıklanabilir. Cinsiyet değişkeni incelendiğinde, erkek öğrencilerden kadın öğrencilere geçildiğinde, işsizlik kaygısı 0,203 birim artmaktadır. Ocak 2017 verilerine göre toplam işsizlik oranı kadınlarda %15,4 ve erkeklerde ise %11,9 olarak belirtilmiştir. Bu oran yükseköğretimde olan kadınlarda %18,6 erkeklerde ise %9,4'tür (TÜİK, 2017). Yani, kadın öğrenciler daha fazla işsizlik kaygısı taşımaktadırlar. Literatüre bakıldığında, işsizlik kaygısı ile ilgili yapılan çalışmalarda cinsiyet değişkeninin önemli bir faktör olduğu görülmektedir. Kız öğrencilerin kaygı düzeyi ile erkek öğrencilerin kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark gözlenmektedir. Bu çalışmada da kız öğrencilerin kaygı düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yapılan bazı çalışmalar kız öğrencilerin iş bulabilme, kaygı ve umutsuzluk düzeylerinin erkek öğrencilerden daha yüksek olduğunu destekler niteliktedir (Dursun, Aytaç 2009; Mütevellioğlu, vd., 2010; Akgün vd., 2007; Dursun, Aytaç, 2012; Çakmak, Hevedanlı, 2005; Rosenthal, Schreiner, 2000). Yukarıdaki çalışmaların aksine bazı çalışmalarda kaygı düzeyinin cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur (Aydın vd., 2013; Tümerdem, 2007). Tekin (2015) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin medeni durumu, yaş grubu, fakülteye gelmeden önceki yerleşim yeri, ebeveynlerinin eğitim durumu, kaldığı yer, bugüne kadar bir iş deneyiminin olması değişkenlerinin işsizlik kaygısına etkilemediği bulunmuştur. Yapılan bir diğer çalışma ise işgücü piyasasında kısa süreli de olsa herhangi bir iş deneyimi olan öğrencilerin kaygı ve umutsuzluk düzeyinin daha düşük çıktığını belirtmektedir (Dursun, Aytaç, 2009).

Çalışmada öğrencilerin yaşam doyumlarına en fazla etki eden değişkenler sırasıyla, işsizlik kaygısı (-0,377), not ortalaması (0,308), aylık harcama tutarı (0,163) ve bölümü isteyerek tercih etme durumu olarak belirlenmiştir (0,150). İşsizlik kaygı düzeyi, öğrencilerin yaşam doyumlarını negatif yönde etkilerken; not ortalamasının ve aylık harcama tutarının artması ve bölümü isteyerek tercih etme durumu ise, yaşam doyumunu pozitif yönde etkilemektedir. Aydın vd, (2013) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin umutsuzluk yaşadıkları ve umutsuzluğa akademik başarı durumu, iş bulma endişesi, okuduğu bölüm gibi birçok faktörün etkili olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada, not ortalaması arttıkça öğrencilerin yaşam doyumu da artmaktadır. Dursun, Aytaç (2009)'ın yapmış olduğu çalışmada, mezun olduktan sonra iş bulma konusunda ümidi olmayan öğrencilerin sürekli ve durumluk kaygı ile umutsuzluk düzeyleri, iş bulma konusunda ümidi olanlara göre oldukça yüksek bulunmuştur.

Literatür ve çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin işsizlik kaygısının azaltılması ve yaşam doyumunun artırılması için öğrencilerin sorumluluklarını yerine getirmesi, bununla birlikte öğrencilere sunulan imkanların artırılması gerekmektedir. Bu bağlamda, üniversite eğitimi sırasında öğrencilerin birçok alanda kendilerini yetiştirmeleri için imkanlar sunulmalı ve tanıtılmalıdır. Özellikle yabancı dil ve yurtdışı eğitimi için öğrencilere çeşitli burslar sunulmalıdır. Eğitim programları gözden geçirilerek talep edilen işgücü profilini karşılayacak düzeye getirilmeli ve staj olanakları geliştirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, Yasemin (2012), "Hastane Yönetimi, Yöneticisi ve Türkiye'deki Uygulama", *Sağlık Kurumları Yönetimi I*, Editör: Mehtap Tatar, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Akgün, Abuzer, Selahattin Gönen ve Murat Aydın (2007), "İlköğretim Fen Ve Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, C.6 Sayı:20 s.283-299.
- Alexander, Jeffrey A. and Laura L. Morlock (1997), "Essentials of health care management", *Power and Politics in Health Services Organizations*, Editor: S. M. Shortell and A. D. Kalunzy, United States of America: Delmar Publishers. Chapter 9, p. 244-269.

- Aydın Meltem, Semra Erdoğan, Mine Yurdakul ve Aslı Eker (2013), “Sağlık Yüksekokulu Ve Sağlık Meslek Lisesi Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeyleri”, *S.D.Ü Sağlık Bilimleri Dergisi*, C.4 Sayı:1 s.1-6.
- Çakmak, Özlem ve Murat Hevedanlı (2005), “Eğitim Ve Fen-Edebiyat Fakülteleri Biyoloji Bölümü Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, C.4 Sayı:14 s.115-127.
- Çelik, Yusuf (2012), “Örgüt Teorileri ve Sağlık Kurumları Yönetimi”, *Sağlık Kurumları Yönetimi I*, Editör: Mehtap Tatar, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Çoban, Aysel Esen ve Neslihan Güney Karaman (2013), “Üniversite Öğrencilerinin Umutsuzluk, Kaygı ve İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmaları”, *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, Sayı:2, s.78-88.
- Dursun, Salih ve Serpil Aytaç (2012), “Üniversite Öğrencilerinin İşgücü Piyasasına Yönelik Beklentileri Ve İş Deneyimleri İle Umutsuzluk Ve Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma”, *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, C.10, Sayı:1 s.373-388.
- Dursun, Salih ve Serpil Aytaç (2009), “Üniversite Öğrencileri Arasında İşsizlik Kaygısı”, *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C.28, Sayı:1 s. 71-84.
- Ersoy-Kart, Müge ve Hayat Ebru Erdost (2008), “Unemployment Worries Among Turkish University Students”, *Social Behavior And Personality*, Volume:36, No.2, p. 275-288.
- ILO, (International Labour Office), (2006), “Global Employment Trends Brief” http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---emp_elm/---trends/documents/publication/wcms_114294.pdf [22.03.2017]
- Kıcı, Başak (2010), “Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı: Psikolojik Etmenler Açısından Bir İnceleme”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Mütevellioğlu, Nergis, Mehmet Zambak ve Mehmet Mert, (2010), “İşsizlik, Üniversiteli Gençlik Ve Gelecek: Bir Alan Araştırmasının Bulguları”, *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, C.11, Sayı:1, s.207-229.
- Rosenthal, Beth Spenciner and Arleen Schreiner (2000). “Prevalence of Psychological Symptoms Among Undergraduate Students in an Ethnically Diverse Urban Public College”, *Journal of American Collage Health*, Volume.49, No.1, p.12-18.
- Şahin, Şener (2008), “Beden eğitimi öğretmenlerinin tükenmişlik ve yaşam doyumu düzeyleri”, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Tekin, Ayşenur N. (2015). “Üniversite Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma”, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Tel, Fatma Dilek (2011), “Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumu Ve Öz Duyarlılık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Tunçsiper Bedriye, İbrahim Murat Bicil ve Ömer Faruk Biçen (2012), “Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısına İlişkin Tutumları Üzerine Bir Uygulama”, Türkiye Ekonomi Kurumu (TEK), Üçüncü Uluslararası Ekonomi Konferansı.
- Tümerdem, Recep (2007), “Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ve Fen-Edebiyat Fakültesi Kimya Son Sınıf Öğrencilerinin Kaygılarını Etkileyen Etmenler”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* C.6 Sayı:20 s.32-45.

Üstün, Gonca, Şule Dedekoç Tuğba Kavalalı, Feyza Öztürk, Yasemin Sapçı ve Semih Can (2014), “Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin İş Bulmaya İlişkin Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi”, *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* C.3 Sayı:2 s.200-221.

Vara, Şenay (1999), “*Yoğun bakım hemşirelerinde iş doyum ve genel yaşam doyum arasındaki ilişkini incelenmesi*”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir

Türk Dil Kurumu, <http://www.tdk.gov.tr/>, [22.03.2017]

Türkiye İstatistik Kurumu, “TÜİK Haber Bülteni”
<http://www.tuik.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=24626>, [22.03.2017]